

□ Να μην ξεχάσουμε τις γυναίκες του Αφγανιστάν όταν τα κροκοδείλια δάκρυα των Δυτικών τελειώσουν

Της Αθηνάς Σκαμπά

Το κίνημα για τα δικαιώματα των γυναικών στο Αφγανιστάν δεν ξεκινάει τώρα, συνεχίζεται!

Στις 14 Σεπτεμβρίου, η Dawn Wooten -νοσοκόμα που εργάζεται σε ένα κέντρο κράτησης μετανασ(ρι)ών της Τζόρτζια- κατήγγειλε τις συνθήκες εντός των ιδιωτικής διαχείρισης εγκαταστάσεων της κομητείας του Irwin. Πολλοί από τους μετανάστες που κρατούνται στο κέντρο βιώνουν απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης, έλλειψη προστασίας από το COVID-19 και ακραία ιατρική παραμέληση. Το ιατρικό προσωπικό, καθώς και οι κρατούμενες γυναίκες, ισχυρίζονται ότι είναι εξαιρετικά ανησυχητικό το υψηλό ποσοστό υστερεκτομών που εκτελείται από τον -ιδιωτικής σύμβασης- γιατρό.

Το γυναικείο κίνημα και η Αριστερά στη Δύση βλέπουν με φρίκη - και δικαίως- την επιστροφή των Ταλιμπάν στην εξουσία στο Αφγανιστάν, ειδικά όσον αφορά τα δικαιώματα των γυναικών. Όμως αν θέλουμε να βοηθήσουμε τις γυναίκες του Αφγανιστάν, πρέπει να μετατρέψουμε το συναίσθημα της φρίκης σε πολιτική, σε πολιτικές προτάσεις και διεκδικήσεις, πρώτα και κύρια στις πλούσιες χώρες της Δύσης και φυσικά και στην Ελλάδα. Να το πούμε προκαταβολικά: Το πρώτο και κύριο που μπορούμε και πρέπει να κάνουμε άμεσα είναι να αποκαλύψουμε την υποκρισία των κυβερνήσεων και των ΜΜΕ, που στα λόγια μιλάνε για την καταπάτηση των δικαιωμάτων των γυναικών, και να απαιτήσουμε

από τις δυτικές κυβερνήσεις και φυσικά την Ελλάδα, να δίνει πολιτικό άσυλο «αυτοδίκαια», χωρίς περαιτέρω «εξατομικοποιημένες» διαδικασίες, σε κάθε Αφγανή γυναίκα (και στην οικογένειά της, παιδιά ή σύζυγο, αν έχει) που είναι στα καμψ των προσφύγων σήμερα και αυτών των γυναικών που θα φτάσουν στα σύνορα αύριο. Χωρίς να τα βάλουμε με τους φράχτες του Μηταράκη και του Μητσοτάκη, τα συναισθήματα φρίκης θα αποδειχτούν χρήσιμα μόνο για αυτিকাίωση των «ευαίσθητη φεμινιστικών ψυχών».

Για να γίνει αυτό, πρέπει να έχουμε ξεκάθαρη πολιτική εκτίμηση των εξελίξεων στο Αφγανιστάν. «Είναι αστείο να λέει κανείς ότι αξίες όπως “δικαιώματα των γυναικών”, “δημοκρατία”, “ανασυγκρότηση της χώρας” κ.λπ. ήταν μέρος των στόχων των ΗΠΑ και του NATO στο Αφγανιστάν». Έτσι ξεκινάει η ανακοίνωση για την κατάληψη της εξουσίας από τους Ταλιμπάν στη σελίδα της RAWA, (1) της πιο ιστορικής φεμινιστικής οργάνωσης στο Αφγανιστάν με έτος ίδρυσης το 1977. Και είναι απόλυτα σωστό. Δεν μπορεί να υπάρξει φεμινιστική και αριστερή αλληλεγγύη στις γυναίκες του Αφγανιστάν χωρίς ξεκάθαρη διαχωριστική γραμμή ενάντια στη συνέχιση της κατοχής από τις ΗΠΑ και το NATO (της Ελλάδας περιλαμβανομένης) και ενάντια στην αναδρομική δικαίωση της κατοχής. Χωρίς αυτή τη διαχωριστική γραμμή, κάθε αγώνας στη Δύση για τα δικαιώματα των γυναικών στο Αφγανιστάν, θα φαντάζει στην καλύτερη περίπτωση υποκριτικός, στη χειρότερη θα αναβαθμίζει τους Ταλιμπάν σε «αναγκαίο κακό» στα μάτια όχι μόνο των αντρών αλλά και πάρα πολλών γυναικών στο Αφγανιστάν.

Είναι αλήθεια ότι υπήρξε μια μικρή μειοψηφία γυναικών που απέκτησαν βαθμούς ελευθερίας, στην εργασία, στη μόρφωση, στην κοινωνική άνοδο, στο ντύσιμο μετά την εισβολή των Αμερικανών το 2001. Όπως είναι αλήθεια ότι μια αντίστοιχη μειοψηφία γυναικών είχε κερδίσει τέτοια δικαιώματα και μετά από την εισβολή της ΕΣΣΔ παλιότερα, το 1979, τα οποία χάθηκαν όταν οι υποστηριζόμενοι από τις ΗΠΑ μουτζαχεντίν κατέλαβαν την εξουσία μετά την ήττα και την αποχώρηση των ρωσικών στρατευμάτων. Είναι αλήθεια επίσης ότι αυτά τα δικαιώματα θα χαθούν ή στην

καλύτερη περίπτωση θα περιοριστούν με την άνοδο των Ταλιμπάν στην εξουσία σήμερα.

Η ζωή των γυναικών σε μια κοινωνική και οικονομική έρημο

Αυτό όμως δεν πρέπει να μας κάνει να ξεχνάμε ότι 50 χρόνια ξένων εισβολών και εμφύλιων συγκρούσεων των διάφορων φατριών μουτζαχεντίν και φυλάρχων (οι Ταλιμπάν είναι μια μόνο πτέρυγα από αυτές τις οργανώσεις των ισλαμιστών) έχουν κάνει το Αφγανιστάν κοινωνική και οικονομική έρημο, χωρίς βιομηχανική ανάπτυξη, με αγροτική οικονομία που κυριαρχείται από τη μονοκαλλιέργεια οπίου, με τις γυναίκες στο έλεος των ισχυρών, των δυτικών εισβολέων, των κυβερνητικών δυνάμεων, των ντόπιων μεγαλοτσιφλικάδων και φυλάρχων. Εκατομμύρια γυναίκες του Αφγανιστάν εργάζονταν και θα συνεχίσουν να εργάζονται στον αγροτικό τομέα ή στα υφαντά στο σπίτι, χωρίς ποτέ να αποκτήσουν τα δικαιώματα που μας δείχνει η τηλεόραση, χωρίς να έχουν εξασφαλίσει ούτε το βασικό δικαίωμα στην επιβίωση, το να έχει η οικογένεια φαγητό στο τραπέζι κάθε μέρα. Όταν μια γυναίκα πεινάει, κι αυτή και τα παιδιά της, και εξαρτάται οικονομικά αλλά και η σωματική της ακεραιότητα από τον άντρα της οικογένειας, για ποια δικαιώματα παραπάνω μπορεί να σκεφτεί, πολύ περισσότερο να διεκδικήσει; Πώς να αμφισβητήσει την εξουσία του άντρα στην οικογένεια, πώς να αμφισβητήσει τη μπούργκα, όταν εκεί έξω είναι εντελώς απροστάτευτη από τους άλλους άντρες και τις κάθε είδους ένοπλες ομάδες, δυτικές ή ντόπιες, κυβερνητικές ή αντικυβερνητικές;

Αυτή η διαπίστωση βάζει ένα ακόμα καθήκον σε μας, εδώ στη Δύση. Κάθε ιμπεριαλιστική δύναμη, από τις ΗΠΑ μέχρι την Κίνα και τη Ρωσία, και όλες οι ανθυποϊμπεριαλιστικές χώρες από κοντά, βρίσκονται ήδη τόσο σε συνεννοήσεις όσο και σε εκβιασμούς με το καθεστώς των Ταλιμπάν ώστε να εξασφαλίσουν επιρροή στη διάδοχη κατάσταση. Δικό μας καθήκον είναι να σταθούμε ενάντια σε οποιαδήποτε οικονομικό εμπάργκο και να απαιτήσουμε συνέχιση και αύξηση της ανθρωπιστικής βοήθειας από

τις δυτικές κυβερνήσεις. Κάθε οικονομικός στραγγαλισμός του Αφγανιστάν, πρώτα και κύρια θα πλήξει τις γυναίκες.

Η σαρία και το κίνημα για τα δικαιώματα των γυναικών

Έχοντας πει τα προηγούμενα, δεν μπορούμε φυσικά να παραβλέψουμε την εφαρμογή από τους Ταλιμπάν της σαρία, του ισλαμικού νόμου. Πρέπει να πούμε ξεκάθαρα και να καταγγείλουμε ότι αυτό αποτελεί νομική -και όχι μόνο- οπισθοδρόμηση όσον αφορά στα γυναικεία δικαιώματα. Από την άλλη όμως, δεν υπάρχει μια σαρία παντού. Κάθε καθεστώς έχει τη δική του εκδοχή και τις δικές του ανοχές: τα γυναικεία δικαιώματα είναι σε πολύ καλύτερη μοίρα στο Ιράν από ό,τι στη σύμμαχη χώρα της Δύσης - και, μην ξεχνάμε, της Ελλάδας- Σαουδική Αραβία. Το νομικό σύστημα από μόνο του, χωρίς να πάρουμε υπόψη μας την κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα, δεν αρκεί για να βγάλουμε συγκεκριμένα συμπεράσματα για την κατάσταση των γυναικείων δικαιωμάτων σε μια χώρα.

Το φεμινιστικό κίνημα στο Αφγανιστάν δεν ξεκινάει τώρα, εξαιτίας των Ταλιμπάν' αποτελεί συνέχεια των αγώνων εδώ και δεκαετίες. Αναφέραμε πριν την RAWA, που δραστηριοποιείται από το 1977. Να θυμίσουμε τις μεγάλες κινητοποιήσεις γυναικών (και αντρών) το 2015 ενάντια στο λιντσαρίσμα της Farkhunda, (2) μιας γυναίκας που λιντσαρίστηκε από ένα πλήθος κυρίως αντρών αλλά όχι μόνο, μετά την ψευδή κατηγορία ενός θρησκευτικού ηγέτη ότι έκαψε το κοράνι. Ούτε το νομικό σύστημα ούτε η αστυνομία του κατοχικού καθεστώτος προστάτεψε αυτή τη γυναίκα – τους δολοφόνους της προστάτεψε. Και αυτή είναι η κορυφή του παγόβουνου, η ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών, οι βιασμοί, το κυνήγι μέχρι θανάτου των μοιχών, τα εγκλήματα «τιμής», όλα αυτά υπήρχαν ανεμπόδιστα και πριν, με τις κατοχικές και κυβερνητικές δυνάμεις να αδιαφορούν ή να καλύπτουν τους θύτες και να κακοποιούν περαιτέρω τα θύματα.

Δεν θα πεθάνει το γυναικείο κίνημα στο Αφγανιστάν μετά τους

Ταλιμπάν. Καθήκον δικό μας στη δύση είναι να μην ξεχάσουμε, μόλις τα ΜΜΕ και οι κυβερνήσεις σβήσουν τους προβολείς από την γυναικεία καταπίεση σε αυτή τη χώρα. Να καταγγέλλουμε την υποκρισία και τις συμμαχίες ή/και την εχθρότητα των Δυτικών με το καθεστώς. Να βοηθάμε κάθε σπίθα αντίστασης και διεκδίκησης, κάθε φεμινιστική δράση στο ίδιο το Αφγανιστάν. Να αντισταθούμε σε κάθε απόπειρα οικονομικού στραγγαλισμού του Αφγανιστάν. Αν απαιτήσουμε στις χώρες μας, που ξέρουμε πολύ καλά ότι δεν είναι καθόλου αθώες στην καταπίεση των γυναικών, να δίνουν άσυλο και να έχουν ανοιχτά σύνορα σε κάθε Αφγανή (και Αφγανό) πρόσφυγα. Να βοηθάμε τις προσφύγισσες και τους πρόσφυγες εδώ να βρουν δουλειά, σχολεία, να πάρουν ταξιδιωτικά έγγραφα για να συνεχίσουν το ταξίδι τους σε όποια χώρα επιθυμούν, να υψώσουμε τείχος προστασίας απέναντι στην κυβέρνηση και τους μπάτσους της, απέναντι στον ρατσισμό, που τις/τους διώκει και τις/τους κακοποιεί. Ο αγώνας συνεχίζεται, και στις χώρες μας, και στο Αφγανιστάν!

Σημειώσεις-παραπομπές:

1.

<http://www.rawa.org/rawa/2021/08/21/rawa-responds-to-the-taliban-takeover.html>

2.

<https://www.theguardian.com/world/2015/mar/24/farkhunda-thousands-march-in-kabul-demanding-justice-for-woman-killed-by-mob>